

AIKUISTEN NÄYTTÖTUTKINNOT

SANASTO

Aikuiskoulutus

Aikuiskoulutukseen kuuluu koulujärjestelmän aikuissovellusten (esim. aikuislukiot ja ammatillisten oppilaitosten ym. aikuiskoulutuslinjat) ohella myös mm. työnantajien järjestämää henkilöstökoulutusta, oppisopimuskoulutusta tai pääsääntöisesti työttömille tarkoitettua työvoimakoulutusta. Aikuiskoulutus voi olla yleissivistävää tai ammatillista koulutusta.

Aikuisten ammatilliset näyttötutkinnot

Näyttötutkintoja ovat ammatilliset perustutkinnot, ammattitutkinnot tai erikoisammattitutkinnot. Aikuiset voivat osoittaa näyttötutkinnolla ammattitaitonsa ja saada osaamisestaan virallisen tunnustuksen, tutkintotodistuksen. Näyttötutkinnoissa ammattitaito osoitetaan työelämässä riippumatta siitä, onko osaaminen kertynyt työkokemuksen, opintojen tai muun toiminnan kautta.

Ammatillinen aikuiskoulutus

Ammatillisella aikuiskoulutuksella tarkoitetaan ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomia, näyttötutkintoina suoritettavia perustutkintoja, ammattitutkintoja ja erikoisammattitutkintoja samoin kuin niihin valmistavaa koulutusta sekä muuta kuin näyttötutkintoon valmistavaa lisäkoulutusta. Koulutus voi olla työvoimaviranomaisten hankkimaa työvoimapolitiittista aikuiskoulutusta, omaehtoista koulutusta, oppisopimuskoulutusta tai työnantajan kustantamaa henkilöstökoulutusta.

Ammatillinen lisäkoulutus

Ammatillista täydennys- tai jatkokoulutusta, joka auttaa ylläpitämään tai kehittämään ammattitaitoa. Koulutus tähtää yleensä ammatti- tai erikoisammattitutkintoon.

Ammatillinen neuvottelukunta

Ammatillinen neuvottelukunta on oppilaitoskohtainen työmarkkinaosapuolten ja oppilaitoksen edustajien muodostama toimielin, jonka tehtävänä on kehittää yritysten ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä ammatillisessa koulutuksessa osallistumalla mm. suunnitteluun ja arviointiin.

Ammattikirja

Ammattikirja on työelämän osapuolten yhteisesti hyväksymä asiakirjakirja, johon merkitään tiedot ammattikirjan haltijasta, hänen tutkinnoistaan ja osatutkinnoistaan, muusta koulutuksesta ja työsuhteistaan. Näyttötutkintojen osalta ammattikirja on Opetushallituksen hyväksymä ja siihen tehty merkintä tutkinnoista rinnastetaan erilliseen tutkintotodistukseen. Ammattikirjaa voivat käyttää kaikki koulutusalat.

Ammattitaitovaatimus

Ammattitaitovaatimuksella tarkoitetaan tutkinnon perusteissa olevaa kuvausta siitä, mitä ko. ammatissa tulee osata.

Ammattitutkinto

Ammattitutkinnossa osoitetaan alan ammattityöntekijältä edellytettävä ammattitaito. Ammattitutkintojen perusteissa ammattitaitovaatimukset on määritelty tasollisesti siten, että henkilö, jolla on alan peruskoulutus tai sitä vastaavat tiedot ja lisäksi täydentäviä sekä syventäviä opintoja ja noin kolmen vuoden työkokemus, pystyy todennäköisesti suoriutumaan ko. ammattitutkinnosta.

Ammattitutkintostipendi

Ammattitutkintostipendi myönnetään kertasuorituksena henkilölle, joka on suorittanut näyttötutkintona ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/98) mukaisen ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon. Ammattitutkintostipendin myöntää hakemuksesta Koulutusrahasto.

Arvioija

Ammattitaidon osoittamista eli tutkintosuoritusta arvioiva henkilö. Arvioijan tulee olla työhönsä motivoitunut, riittävästi perehtynyt arvioimansa tutkinnon ammattitaitovaatimuksiin sekä tutkinnon osan arviointikohteisiin ja -kriteereihin. Hänen tulee hallita arviointinsa kohteena oleva ammatillinen osaaminen. Tutkinnon järjestäjä liittää näyttötutkintojen järjestämissopimuksen arvioijaluettelon sekä / tai varmistaa arvioijien pätevyydet. Tutkintotoimikunta vahvistaa arvioijat tutkinnon järjestäjän esityksestä. Arvioijista vähintään yhden tulee olla näyttötutkintomestari.

Arvioijaluettelo

Luettelo tutkintotoimikunnan hyväksymistä työnantaja-, työntekijä- ja opettaja-arvioijista ko. tutkinnossa. Luetteloon merkitään, mitä tutkinnon osaa kukin arvioijista on kelpoinen arvioimaan. Järjestämissopimuksen solmimisen jälkeen arvioijaluetteloon tulleet muutokset hyväksytetään tutkintotoimikunnalla ennen kuin henkilö osallistuu arviointiin. Arvioijat valitaan luettelosta tutkintosuoritusta arvioimaan jääviuskysymykset huomioon ottaen.

Arvioijan perehdyttäminen

Näyttötutkinnon järjestämissopimuksen solmiminen velvoittaa näyttötutkinnon järjestäjän huolehtimaan arvioijan perehdyttämisestä sekä ylläpitämään ja kehittämään hänen arviointitaitojaan.

Arvioinnin kohteet

Arvioinnin kohteet kuvataan ko. tutkinnon perusteissa. Arviointi kohdistetaan tutkinnon osan keskeisiin ammattitaitovaatimuksiin.

Esimerkki metsäkoneenkuljettajan ammattitutkinnosta: "Suoritus hyväksytään, jos työn laatu vastaa annettuja työmaaohjeita. Tutkittava hallitsee kokonaisuuksia. Työn suoritus on suunnitelmallista ja itsenäistä sekä etenee johdonmukaisesti ammattilaisen joutuisuudella. Työskentelytavat ovat taloudelliset, ergonomiset ja turvalliset. Työmenetelmät ja välineet valitaan oikein. Ympäristönsuojelun ja monikäytön vaatimukset otetaan huomioon. Tutkittava osaa arvioida työnsä määrää ja laatua. Kommunikointi on luontevaa."

Arvioinnin oikaisu

Tutkinnon suorittaja voi, 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin hän on saanut tutkintotoimikunnalta tiedon näyttötutkinnon tai sen osan arvioinnista, pyytää kirjallisesti arvioinnin oikaisua ao. tutkintotoimikunnalta. Tutkintotoimikunta voi velvoittaa toimittamaan uuden arvioinnin. Arviointia koskevasta oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen ei voi hakea muutosta valittamalla. Näyttötutkinnon järjestäjän velvollisuus on informoida tutkinnon suorittajaa oikaisumenettelystä ennen tutkintotilaisuutta. Mikäli arvioinnissa on tapahtunut selvä virhe, arvioijat voivat suorittaa uuden arvioinnin ilman oikaisupyyntöä eli itseoikaisuna.

Arvioinnin yhteenveto

Arviointikokouksessa laadittu tutkintotoimikunnalle toimitettava asiakirja, jossa on yhteenveto hyväksytyiksi esitettävistä tutkintosuorituksista Tiedot: tutkintoon osallistuneet, tutkinto ja tutkinnon osat arvosanoineen.

Hylätyiksi esitetyistä tutkintosuorituksista on lisäksi yhteenvedossa hylkäämisen perustelut

Arviointiasteikko

Perustutkinnoissa tutkintosuoritukset arvioidaan (1.8.2009 alkaen) asteikolla Kiitettävä 3, Hyvä 2, Tyydyttävä 1, Hylätty. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa tutkintosuoritukset arvioidaan asteikolla Hyväksytty – Hylätty.

Arviointikeskustelu

Arvioijat käyvät tutkinnon suorittajan kanssa tutkintotilaisuuden loppuvaiheessa henkilökohtaisen arviointikeskustelun, jonka tarkoituksena on antaa palautetta tehtävistä sekä kertoa arvioinnin perusteista. Keskustelun aikana mitataan tutkinnon suorittajan näkemystä omasta ammattitaidostaan. Tutkinnon suorittaja esittelee oman itsearviointinsa, tutkintosuorituksiin liittyvät päivätyt ja allekirjoitetut asiakirjat ja muun arviointikeskustelua varten kokoamansa aineiston sekä mahdolliset, hyväksytyt dokumentit aikaisemmista suorituksistaan. Keskustelussa arvioidaan tutkinnon suorittajan osoittamaa osaamista tutkinnon perusteiden vaatimuksiin vertaamalla. Arvioijat voivat pyytää tutkintosuorituksiin liittyviä perusteluja ja lisäselvityksiä tutkinnon suorittajalta arviointipäätöksensä tueksi. Keskustelu on luonteeltaan avointa ja kannustavaa. Arviointiin vaikuttaa positiivisesti se, että tutkinnon suorittaja tunnistaa omat ammatilliset vahvuutensa ja kehittämisen kohteensa. Arviointikeskustelussa voidaan sopia myös tutkintosuoritusten täydentämisestä tai uusimisesta.

Arviointikokous

Arviointikeskustelun jälkeen arvioijat pitävät arviointikokouksen, jossa he tekevät päätöksen tutkintosuoritusten hyväksymisestä. Arviointikokouksesta laaditaan pöytäkirja, joka toimitetaan tutkintotoimikunnalle.

Arviointikriteerit

Arviointikriteerit kuvaavat ja täsmentävät eritasoisia näyttötutkintosuorituksia. Kriteereillä ilmaistaan kynnykset, joiden avulla erotellaan eritasoiset suoritukset.

Arviointimenetelmä

Menetelmä, jolla ammattitaito voidaan luotettavasti todeta arvioinnin kohteisiin ja kriteereihin vertaamalla. Arvioinnissa tulee käyttää monipuolisia, erilaisia, ensisijaisesti laadullisia arviointimenetelmiä. Arviointiaineiston kerääminen ja huolellinen dokumentointi ovat merkitykseltään keskeisiä. Kolmikantaisuus arvioinnissa, tutkinnon suorittajan oma itsearviointi, asiakaspalautteet, työnantajien lausunnot, raportit ja selvitykset...

Arviointipöytäkirja

Tutkintosuorituksesta, sen arvioinnista laadittu pöytäkirja, jonka tutkinnon järjestäjä laatii ja jonka kaikki arvioijat allekirjoittavat

Erikoisammattitutkinto

Erikoisammattitutkinnoissa osoitetaan alan vaativimpien työtehtävien hallinta. Erikoisammattitutkintojen perusteissa ammattitaitovaatimukset on määritelty tasollisesti siten, että henkilö, jolla on alan peruskoulutus tai sitä vastaavat tiedot ja lisäksi täydentäviä sekä syventäviä opintoja ja noin viiden vuoden työkokemus, pystyy todennäköisesti suoriutumaan ko. erikoisammattitutkinnosta. ”Eksper-tin/mestarin tutkinto”.

Henkilökohtaistaminen

Koulutuksen järjestäjää sitova määräys tarjota aikuisille joustavat järjestelyt ja parhaat mahdollisuudet hankkia ja osoittaa osaamistaan. Henkilökohtaistettu näyttötutkintoprosessi on asiakaslähtöisesti suunniteltua ja toteutettua, sisältäen neuvontaa, ohjausta sekä muita, yhteisesti sovittavia tukimuotoja ja palveluja näyttötutkintoon ja siihen valmistavaan koulutukseen hakeutumisessa, tutkinnon suorittamisessa ja tarvittavan ammattitaidon hankkimisessa (valmistava koulutus). Henkilökohtaistamismääräys 2006, voimassa 1.3.2007 alkaen.

Henkilökohtaistamista koskeva asiakirja

Asiakirjaan dokumentoidaan näyttötutkintoon ja siihen valmistavaan koulutukseen hakeutuminen, tutkinnon suorittaminen ja tarvittavan ammattitaidon hankkiminen.

Henkilöstökoulutus

Työnantajan järjestämää koulutusta työntekijöilleen. Työnantaja osallistuu koulutuskustannuksiin. Yleensä lyhytkestoista täydennyskoulutusta työpaikalla tai oppilaitoksessa. Voi johtaa joissakin tapauksissa tutkintoon, esimerkiksi ammattitutkintoon.

Itsearviointi

Tutkinnon suorittajan oma arviointi ammattitaidostaan ja sen osoittamisesta tutkintotilaisuudessa tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimusten, arvioinnin kohteiden ja kriteereiden mukaisesti.

Kolmikanta

Kolmikantainen edustus näyttötutkintojärjestelmässä tarkoittaa työnantajien, työntekijöiden ja opettajien edustusta näyttötutkintoprosessin eri vaiheiden toteutuksessa sekä edustusta tutkintotoimikunnassa.

Koulutustoimikunta

Opetusministeriön nimittämä yleinen tai useimmin alakohtainen toimielin, jonka tehtävänä on yhdessä opetusministeriön ja Opetushallituksen kanssa edistää koulutuksen ja työelämän vuorovaikutusta. Koulutustoimikunta osallistuu työelämän tutkinnon perusteiden uudistamistyöhön esittämällä perusteiden vahvistamista Opetushallitukselle.

Kunniakirja

Näyttötutkinnon järjestäjän Opetushallituksesta tilaama kunniakirja näyttötutkinnon suorittaneelle.

Lähiopetus

Opetusmuoto, joka sisältää oppilaitoksessa tapahtuvaa luokkaopetusta, ryhmätyöskentelyä, seminaareja, harjoitustöitä ja teknisten apuvälineiden käyttöä. Lähiopetusta voi olla päivisin, iltaisin, viikonloppuisin ja kesäaikana (ks. etä- ja monimuoto-opetus).

Näyttö

Ks. tutkintosuoritus, tutkintotilaisuus.

Näyttö-sana on käytössä opetussuunnitelmaperusteisessa koulutuksessa: ammattiosaamisen näyttö.

Näyttötutkinnon järjestäjä

Koulutuksen järjestäjä tai muu yhteisö tai säätiö, joka on tehnyt tutkintotoimikunnan kanssa tiettyä näyttötutkintoa koskevan järjestämissopimuksen.

Näyttötutkinnon järjestämisedellytysten arvio

Opetushallituksen antama maksullinen arvio koulutuksen järjestäjän edellytyksistä järjestää arvioinnin kohteena oleva näyttötutkinto. Arvio perustuu koulutuksen järjestäjän itsearviointiin, Opetushallitukselle toimitettuun materiaaliin ja toiminnan kuvaukseen.

Näyttötutkinnon järjestämissopimus

Tutkintotoimikunnan tekemä sopimus koulutuksen järjestäjän tai muun yhteisön tai säätiön kanssa näyttötutkintojen järjestämisestä.

Näyttötutkinnon järjestämisuunnitelma

Näyttötutkinnon järjestäjän laatima suunnitelma tutkintotilaisuuksien järjestämisestä. Järjestämisuunnitelma laaditaan ensisijaisesti tutkinnon järjestäjän työvälineeksi ja toissijaisesti tutkintotoimikunnalle.

Näyttötutkinnon osan suorittaja

Henkilö, joka suorittaa tutkinnosta yhden tai useampia osia, mutta ei koko tutkintoa.

Näyttötutkinnon perusteet

Opetushallituksen määräys, jossa määritellään tutkinnon osat, ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit, ammattitaidon osoittamistavat sekä mahdollinen osaamisala. Tutkinnon perusteista päättää Opetushallitus.

Näyttötutkinnon suorittaja

Henkilö, joka suorittaa osat, joista tutkinto muodostuu.

Näyttötutkinto

Näyttötutkinto on ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu ammattitaidon hankkimistavasta riippumaton perus-, ammatti- tai erikoisammattitutkinto. Tutkinnon perusteissa edellytetty ammattitaito osoitetaan tutkintotilaisuuksissa. Tutkinto on suoritettu, kun henkilö on hyväksytysti suorittanut kaikki tutkinnon osat, joista tutkinto muodostuu.

Näyttötutkintoaineisto

Materiaali, jota käytetään tutkinnon osan mukaisen näyttötutkintojärjestelyjen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Näyttötutkintoaineisto sisältää ohjeet näyttötutkinnon järjestäjälle, suorittajalle ja arvioijille.

Näyttötutkintojärjestelmä

Näyttötutkintojärjestelmä muodostuu ammatillisista perustutkinnoista, ammattitutkinnoista ja erikoisammattitutkinnoista. Näyttötutkintojärjestelmä perustuu vahvasti kolmikantaisuuteen ja työelämälähtöisyyteen; yhteiseen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin elinkeino- ja muun työelämän kanssa. Järjestelmä tarjoaa aikuisille joustavan, henkilökohtaistetun tavan osoittaa, uudistaa ja ylläpitää ammatillista osaamistaan.

Näyttötutkintomestari

Näyttötutkintomestari on Opetushallituksen hyväksymän 15 opintoviikon (25 opintopisteen) laajuisen näyttötutkintomestarin koulutusohjelman (aikaisemmin: Näyttötutkintojen järjestämisen kehittämiskoulutus) suorittanut henkilö.

Näyttötutkinto-opas

Opetushallituksen julkaisema näyttötutkinto-opas (2007). Opas on tarkoitettu näyttötutkinnon järjestäjille, tutkintotoimikunnille ja muille näyttötutkintojärjestelmän toimijoille työvälineeksi. Oppaan tavoitteena on edelleen kehittää näyttötutkintotoiminnan laatua, koota yhteen ja selkeyttää eri yhteyksissä tehtyjä linjauksia, sekä yhdenmukaistaa toimintaa.

Näyttöympäristö

Toimintaympäristö, jossa tutkinnon perusteissa määritelty ammattitaito osoitetaan.

Omaehtoinen koulutus

Termi viittaa opintojen rahoitukseen: omaehtoiseen koulutukseen henkilö voi hakeutua omasta aloitteestaan, ja opintojen rahoitusta varten voi hakea opintotukea. (Vrt. työpaikka- ja työvoimakoulutus.)

Opas näyttötutkinnon arvioijien perehdyttämiseen

Opas on laadittu näyttötutkinnon arvioijien perehdyttämisen tueksi. Näyttötutkinnon järjestäjä voi käyttää opasta tarkistuslistana suunnitellessaan ja toteuttaessaan arvioijien perehdyttämistä. (Salpaus, ALVAR, ym. toimittajat)

Oppisopimuskoulutus

Työvaltainen opiskelumuoto, jossa suurin osa ammattitaidosta hankitaan työpaikalla. Koulutusta täydennetään tietopuolisilla opinnoilla yleensä jossakin oppilaitoksessa. Oppisopimuskoulutus johtaa samoihin ammatillisiin tutkintoihin kuin oppilaitoksissa järjestettävä koulutus.

Osaamisala

Näyttötutkintojärjestelmässä oleva opetussuunnitelmaperusteisen ammatillisen perustutkinnon koulutusohjelmaa ja ammatti- sekä erikoisammattitutkinnoissa erikoistumisaluetta vastaava käsite. Tutkintoon kuuluvien yhden tai useamman pakollisen tai valinnaisen tutkinnon osan muodostama kokonaisuus, joka muodostaa tutkinnon suorittajan ammatillisen osaamisen painopisteen. Saman tutkinnon alla voi olla useita eri osaamisaloja. Tutkintonimikkeet määräytyvät sen mukaan, minkä osaamisalan tutkintosuoritukset tutkinnon suorittaja hyväksytysti suorittaa.

Osaamisen tunnistaminen

Osaaminen tunnistetaan käyttämällä monipuolisesti erilaisia alalle soveltuvia menetelmiä, kuten osaamiskartoituksia, haastatteluja, pienimuotoisia työtaidon osoituksia, dokumentteja ja selvityksiä. Osaamisen tunnistuksessa selvitetään tutkinnon suorittajan lähtötilanne eli onko hänellä osoitettua osaamista (tutkintotodistus, luotettavat dokumentit), saavutettua osaamista, niin että hänet voidaan ohjata suoraan osoittamaan osaamisensa tutkintotilaisuudessa tai onko hänellä ammatitaidon täydentämisen tarvetta, jolloin hänet ohjataan hankkimaan lisää ammatitaitoa esim. työssä oppien tai valmistavassa koulutuksessa.

Osaamisen tunnustaminen

Osaamisen tunnustaa virallisesti ao. tutkintotoimikunta allekirjoittamalla tutkintotodistuksen kolmikan- taisen arvioijaryhmän esityksen perusteella.

Perustutkinto

Ammatillisessa perustutkinnossa osoitetaan ammatitaidon saavuttamisen edellyttämät tiedot ja taidot. Perustutkintojen nimellislaajuus on 120 opintoviikkoa. (Samat perustutkinnot voi suorittaa myös opetussuunnitelmaperusteisena kolmivuotisena ammatillisena peruskoulutuksena.) Perustutkinnon vaatimustaso määritetään ammatillisen perustutkinnon perusteissa. ”Perusosaajan tutkinto”

Suorittajakohtainen arviointipöytäkirja

Arvioijien laatima ja allekirjoittama pöytäkirja yhden tutkinnon suorittajan näyttötutkintosuoritusten arvioinnista.

Todistus tutkinnon osan suorittamisesta

Todistus ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon osan tai osien suorittamisesta. Todistuksen antaa tutkintotoimikunta tutkinnon suorittajan sitä pyytäessä.

Toisen asteen koulutus

Sisältää ammatillisen peruskoulutuksen ja lukiokoulutuksen. Ammatillinen peruskoulutus voidaan toteuttaa joko opetussuunnitelmaperusteisena koulutuksena tai näyttötutkintoperusteisena ammatillisen aikuiskoulutuksena.

Tutkinnon osa

Tutkinto muodostuu pakollisista ja/tai valinnaisista tutkinnon osista, joiden määrä vaihtelee tutkinto-kohtaisesti. Näyttötutkinnoissa osoitetaan tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset tutkinnon osittain.

Tutkinnon perusteet

Tutkinnon perusteet on Opetushallituksen määräys, jossa määritellään työelämän tehtävä- ja taito-alueista muodostetut ammattitaitovaatimukset. Tutkinnon perusteiden luvussa 1 esitetään näyttötutkintojen tehtävät ja tavoitteet, joissa määritellään näyttötutkinnot (1 §), näyttötutkintoihin valmistava koulutus (2 §) ja ammattitaidon osoittamistapojen ja tutkintosuoritusten arvioinnin yleiset perusteet (3 §). Luvussa 2 määritetään tutkinnon muodostuminen. Luvussa 3 määritellään tutkinnossa vaadittava ammattitaito ja arvioinnin perusteet. Liiteosassa esitetään perustutkintojen kohdalla ammatillisen peruskoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden laadinnan lähtökohdat sekä ammattialan kuvaus ja arvoperusta. Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen kohdalla liiteosassa esitetään työn kuvaus. Tutkinnon perusteet laaditaan kolmikantayhteistyönä ja niistä päättää Opetushallitus.

Tutkinnon suorittaja

Henkilö, joka on hakeutunut suorittamaan tutkintoa ja osallistuu tutkinnon vaatimuksien mukaisiin tutkintotilaisuuksiin. Tutkinnon suorittaja osoittaa ammatillisen osaamisensa ja ammattitaitonsa niissä tutkinnon osissa, joista tutkinto muodostuu.

Tutkintomaksu

Näyttötutkintoon osallistuvalla tutkintoon ilmoittautumisen yhteydessä perittävä tutkintokohtainen maksu (50,50 €), jonka tutkinnon järjestäjä tilittää Opetushallitukselle.

Tutkintorakenne

(ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaan)

Opetusministeriön antama asetus tutkinnoista, jotka voidaan suorittaa näyttötutkintona.

Tutkintosuoritus

Näyttötutkinnon suorittajan tutkintotilaisuudessa antama osoitus tutkinnon perusteissa vaaditusta ammattitaidosta.

Tutkintotilaisuus

Tapahtuma, jossa näyttötutkinnon suorittaja osoittaa tutkinnon perusteissa vaadittavan ammattitaidon. Tutkinnon järjestäjän organisoima ja ennalta suunniteltu tapahtumakokonaisuus, jossa tutkinnon suorittaja osoittaa ammatillisen osaamisensa yhdessä sovittujen ja määriteltyjen työtehtävien avulla. Tutkintotilaisuus voi pitää sisällään useampia tutkintosuorituksia, jotka arvioidaan kolmikantaisesti.

Tutkintotodistus

Todistus ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon suorittamisesta. Todistuksen antaa tutkintotoimikunta, kun kaikki tutkinnossa vaadittavat osat on suoritettu hyväksytysti

Tutkintotoimikunta

Opetushallituksen asettama työnantajia, työntekijöitä, opettajia ja ammatinharjoittajia edustava luottamuselin. Tutkintotoimikunta johtaa tutkintojen järjestämistä ja antaa tutkintotodistukset:

- vastaa näyttötutkintojen valvonnasta
- huolehtii tutkintotilaisuuksien riittävästä ja kattavasta saatavuudesta
- solmii tutkintojen järjestämissopimukset
- täsmentää arvioinnin kohteet, arviointikriteerit ja tutkintosuoritusten järjestämistavat
- tekee arvioinnin lopullisen päätöksen
- antaa tutkintotodistukset
- tekee aloitteita tutkinnon perusteiden ja tutkintotoiminnan kehittämiseksi
- valvoo tutkintotilaisuuksista perittävien maksujen kohtuullisuutta.

Tutkintovastaava

Tutkintovastaava on näyttötutkinnon järjestäjän vastuuhenkilö ja alansa asiantuntija. Tutkintovastaava on vastuussa ko. tutkinnon asioista (näyttötutkinnon järjestämissopimus liitteineen, näyttötutkinnon rahoitus, tiedotus, tutkintomaksut, tutkintotoimikunnan kanssa tehtävä yhteistyö, arvioijien hankkiminen ja perehdyttäminen jne.).

Työpaikkakoulutus

Koulutusta, jonka työnantaja järjestää työntekijälleen. Työnantaja huolehtii myös koulutuksen kustannuksista. On osa henkilöstökoulutusta.

Työelämän tutkinto

Työelämän tutkinnot (=aikuistutkinto, näyttötutkinto) ovat ammattitaidon hankkimistavasta ja aikaisemmasta koulutuksesta riippumattomia, näyttötutkintoina suoritettavia ammatillisia perustutkintoja, ammattitutkintoja ja erikoisammattitutkintoja.

Työssä oppiminen (erikseen kirjoitettuna)

Yleiskäsite oppimisesta työtä tekemällä; ammattitaidon hankkimisen muoto, joka on suunniteltua, tavoitteellista, ohjattua ja arvioitua toimintaa.

Työssäoppiminen (yhteen kirjoitettuna)

Toisen asteen opetussuunnitelmaperusteiseen, 120 ov:n laajuiseen perustutkintoon liittyvä, vähintään 20 ov:n laajuinen työelämässä toteutettava koulutusjakso.

Työvoimakoulutus

Työ- ja elinkeinohallinnon rahoittamaa koulutusta, jota järjestetään työttömille tai työttömyysuhan alaisille henkilöille. Opiskelijat työvoimakoulutukseen haetaan työ- ja elinkeinotoimistojen kautta. Opiskelijan toimeentulo koulutuksen aikana määräytyy työttömyysturvan mukaisesti.

Valmistava koulutus

Näyttötutkintoon valmistava koulutus on tutkinnon perusteissa vaadittavan ammattitaidon hankkimistapa, joka toteutetaan joustavasti ja asiakaslähtöisesti, tutkinnon suorittajan henkilökohtaiset mahdollisuudet ja tarpeet huomioon ottaen. Valmistavan koulutuksen järjestämisestä päättää koulutuksen järjestäjä. Koulutusta toteutetaan eri tavoin, yhteistyössä työelämän kanssa, esim. järjestämällä mahdollisuuksia työssä oppimiseen (mm. oppisopimus), verkko-opetusta, lähiopetusta, erilaisia itseopiskelun muotoja jne.

Sanaston kokosivat 18.3.2009

Arja Raulahti, Marja Kaitainen ja Jaakko Temmes

Lähteet:

Opetushallitus: Näyttötutkinnon perusteet

Opetushallitus: Näyttötutkinto-opas 2007

Opetushallitus: Henkilökohtaistamismääräys 43/011/2006

Laki 21.8.1998/631 ja asetus 6.11.1998/812 ammatillisesta aikuiskoulutuksesta

Sähköiset lähteet:

Opetushallitus: Ammatillisen koulutuksen sanasto

Koulutusnetti <http://www.oph.fi/info/koulutusnetti/sanasto.html>

ALVAR: Käsitteistö

Näyttötutkinnot.fi -portaali <http://www.nayttotutkinnot.fi/kasitteisto.htm>